

leninismu a onoho oboru, o němž prednášajú. Zmienené usnesenie KSSS správne konstatuje, že „boj proti náboženským predsudkom musí byť v súčasnej dobe považovaný za ideologický boj vedeckého, materialistického svetového názoru proti nevedeckému, náboženskému svetovému názoru“.

Snažiť sa obehít kritiku náboženských prežitkov znamená ve skutočnosti couvať pred nimi. Theorie ospravedlňujúcej nečinnosti ve vedecko-atheistickej propagande jsou budto projevom ideového zmatku nebo projevom vedomého oportunistu. Ale ani v prvom ani v druhom prípade nelze před nimi ustupovat. Zavrhnout tyto názory a postavit propagandu atheismu na marxisticko-leninský základ je jedním z nejdůležitějších úkolů naší filosofické fronty v období přechodu od kapitalismu k socialismu.

VLADIMÍR VÁCLAVÍK

OTÁZKY VÝCHOVY V DUCHU MATERIALISTICKÉHO SVETONÁZORU

V našej škole, ktorá má významnú účasť v zápase síl starého a nového sveta, musí byť všestranné vzdelávanie v duchu marxizmu-leninizmu základom socialistickej výchovy našej mládeže. Škola má vytvárať marxisticko-leninský svetový názor poskytovaním hlbokých a trvalých vedomostí, naučiť vidieť a vysvetľovať prírodné a spoločenské javy na základe dialektickej metódy a má vychovávať kolektívne vedomie, socialistický pomer k práci a socialistické vlastenctvo.

Túto úlohu môže splniť škola len s takým učiteľom, ktorý je dôkladne oboznámený so zásadami marxisticko-leninského učenia, so socialistickou pedagogikou a s vedeckými základmi jednotlivých predmetov.

Zaujím učiteľstva o toto štúdium stále stúpa, náklady nových vedeckých, najmä pedagogických kníh sa rýchle medzi učiteľmi mieniajú, hojne sa študujú odborné časopisy. No nie je málo aj učiteľov, ktorí sa značne oneskorujú. Sú medzi nimi mnohí nekvalifikovaní súdruhovia, ktorí sa cítia v učiteľskom povolani ako hostia a nepovažujú za nevyhnutne potrebné usilovať sa o dôkladnú prípravu na tú najzodpovednejšiu spoločenskú prácu, ktorú vykonávajú.

Pri tejto príležitosti by sa mohla spomenúť aj otázka filozofie ako osobitného predmetu na našich všeobecne vzdelávacích školách. Tento predmet, ako je známe, bol v predošlom učebnom pláne bývalých gymnázií, v pláne jedenástročných stredných škôl už nie je. Predpokladá sa, že učitelia prírodovedných a spoločenských disciplín budú podávať učivo tak, že si žiaci osvoja základy filozofického myslenia. Podľa osnov by tak malo byť, no skutočnosť je iná, a najmä z prírodovedných disciplín si žiaci tieto základy neodnášajú.

Iná je ešte otázka, ako by učitelia filozofie ako osobitného predmetu na našich školách vedeli pre splnenie svojej úlohy využívať poznatky prírodovedné a spoločenskovedné na vytvorenie a upevnenie vedeckého svetonáhľadu. Pritom treba mať na pamäti nebezpečenstvo podávania dialektického materializmu ako hotového systému poučiek, na ktorých sa nič nemení a ktoré sa ilustrujú príležitostnými príkladmi z prírodných vied.

V metódach uplatňovania marxizmu-leninizmu vo výchovno-vyučovacej práci sa u nás mnoho zmenilo. V minulých rokoch mnohí učitelia robili chybu v tom, že podávali poučky dialektického materializmu už žiakom stredných škôl. Vieme o horlivom učiteľovi bratislavskej jedenástročnej strednej školy, ktorému dejepisné učivo osnovami predpísané pre VII. triedu nedávalo dosť podnetov pre pestovanie

marxisticko-leninského svetonáhľadu a miesto stredovekých dejín vyučoval politickú ekonómiu podľa Ulrychovej knihy, ktorú si žiaci aj museli kúpiť. Alebo za učiteľka III. triedy dala žiakom úlohu na tému *Význam veľkej Októbrovej socialistickej revolúcie* miesto toho, aby dala písať žiakom „o našej dedine“, o „ľuďoch nášho mesta“, „o spolužiakoch“, o „mojej matke“, „ako sa nám býva v novostavbe“ alebo o práci v školskej záhrade.

Ozaj práve včas odznegli referáty s. Novotného a s. Bacílka na decembrovom zasadnutí ÚV KSČ a ÚV KSS. Viacerí učitelia netrpezlivo sledujú svojich žiakov a zdá sa im, že po jednoročnom, dvojročnom pôsobení nie sú politicky dosť vyspelí. Takíto učitelia zabudli sledovať fyzický a psychický vývoj žiaka, obracajú sa k násilnej politickej aktualizácii učiva a vulgarizujú marxizmus-leninizmus. Aj mnohé písomné prejavy žiakov už prostredných tried všeobecne vzdelávacej školy prekrývajú fráзовitostou, naučenými heslami, definíciami, ktorých zmysel nemôžu ešte chápať. Robili v tom chybu aj niektorí riaditelia a inšpektori, ktorí posudzovali úroveň pestovania a upevňovania vedeckého svetonáhľadu mládeže, jej politickú uvedomenosť a vyspelosť podľa toho, ako žiaci vedeli reprodukovať mechanicky naučené, od súvislého vyučovania odtrhnuté ponuky a definície.

No už je preč čas útočného nátlaku proti omylom v svetonáhľade dorastajúcej mládeže a mnohí už prešli na jedine správnu cestu postupného, nenásilného, cieľavedomého a z osnov vychádzajúceho vysvetľovania prírodných a spoločenských javov v celkovej súvislosti základov vedeckých disciplín. Učitelia si stále viac uvedomujú, že vtedy konajú správne svoju ideovopolitickú prácu a vychovávajú politicky uvedomeleho žiaka, keď ho privedú k uvedomelému a radostnému plneniu povinností, k vytváraniu kolektívu v triede, k prekonávaniu ťažkostí, k ochotnej pomoci slabším spolužiakom. Je už veľmi mnoho učiteľov, ktorých vyučovanie je preniknuté bojovnou straníckosťou. Nikdy nezabúdajú pri vysvetľovaní nových poznatkov pripomenúť úspechy nášho budovania, vlastenecké činy a hrdinstvá našich najlepších ľudí. Tito učitelia už podľa Stalinových slov pestujú zverených žiakov ako záhradník obľúbený strom, starajú sa, aby si žiaci trvale a uvedomele osvojovali poznatky a aby v škole rástli noví ľudia so socialistickým pomerom k práci a vôbec s morálkou nového socialistického človeka.

Stovky našich učiteľov nenásilnými, správne volenými a účinnými prostriedkami vedia prebúdzaf v deťoch lásku k vlasti. Vedia rozžiariť zraky detí dobre pripravených, na vlastenecké čítanie pôsobiacimi výkladmi v dejepise, v zemepise, na hodinách literatúry, vedia pútavo vykladať, ako sa mení tvár našej vlasti ohromnými úspechmi socialistického budovania, vedia v mládeži prebúdzaf aj obdiv a lásku k hrdinstvám a budovateľským úspechom sovietskych ľudí, učia poznávať a približujú jej Sovietsky sväz.

Základnou úlohou školy je teda urobiť spoľahlivým majetkom žiaka súhrn poznatkov o prírode, spoločnosti a myslení a vypestovať v ňom patričné zručnosti a návyky. Mladý človek, ktorému to škola dala, bude milovať svoju vlasť, bude mať jasné perspektívy socialistického budovania a bude vedieť, že najzásľušnejšou vlasteneckou činnosťou je práca pre blaho všetkých, ktorá zaručí aj jeho osobný blahobyť a šťastie. Učiteľ ako rozhodujúci činiteľ v škole si prvý musí uvedomiť základné úlohy krajiny, miesto a prácu žiakov v socialistickej spoločnosti po absolvovaní školy. Tu sa prejaví, aké spoľahlivé základy vied, hlboké vedomosti, praktické zručnosti a návyky dal žiakom. Záleží na tom, s akou láskou, s akým nadšením pracuje tento nový učiteľ, ako vie aj osobným príkladom prebudiť radosť z práce a lásku k učeniu.